MAGRİB VE ORTADOĞU

FUAT AKYÜREK

Fas, Cezayir, Tunus, Libya gibi ülkeler, eski dille ifade edecek olursak, magrib-mağrib- ülkeleri diye bilinirler. Mağrib kelime anlamı olarak batı anlamına gelir. Mağrib ülkeleri ise Afrika kıtasının Mısır dışındaki kuzey ülkelerine verilen genel bir addır. Mağrib ülkelerinden olan Tunus'ta yakın dönemde başarılı bir ayaklanmanın ardından politik bir devrim gerçekleşti. Tunus halkı şimdilerde bu devrimin kazanımlarını genişletmeye, ülkede politik özgürlüğün önündeki politik, ekonomik engelleri bütünüyle ortadan kaldırmanın mücadelesini veriyorlar.

Libya'da ise kısmi bir ayaklanma ile başlayan olaylar, emperyalistlerin müdahalesiyle bütünüyle yön değiştirdi. Libya halkı şimdi emperyalist yıkıma karşı kendi ülkesini savunmakla karşı karşıya. Fas ve Cezayir sakin görünüyor. Tunus olaylarının ardından Fas'ta bazı gösteriler olmuş, Kral Hasan soluğu destek ve taktik almak üzere Sarkozy'nin yanında almıştı. Cezayir'de ise "dincileri engelleme" adına yapılan katliamların kanı daha kurumadı. Bu ülkelerin ortak özelliklerinden birisi geçmişte Fransa'nın sömürgeleri olmalarıdır.

Bu durum Fransa'nın bölgeye yönelik emperyalist müdahalede neden "öncü" bir rol almak istediğini de yeterince açıklar. Fransa Afrika'da ve bu bölgede gerileyen bir emperyalist güç ve elindeki mevzileri korumak için azgınca bir mücadele yürütüyor. Ruanda'daki soykırımdan Fransa'nın ciddi bir biçimde sorumlu tutulduğu biliniyor. İtalya, İngiltere, ABD gibi ülkeler, hatta Libya'da ciddi yatırımları bulunan Türkiye, Libya'ya yapılan emperyalist müdahaleye katılıyorlar. Libya'ya yönelik emperyalist müdahale, son zamanlarda hep dile getirildiği üzere "Libya halkını özgürleştirme" demagojisi altında yürütülüyor.

Tunus Devrimi bölgede domino etkisi yarattı. Mısır'da diktatör Mübarek devrildi. Halkın talepleri kısmi politik kazanımlarla sınırlanmak isteniyor. Mısır, emperyalistler, özellikle ABD için kendi bölgesinde son derece stratejik bir ülke ve İsrail'le oldukça yakın ilişkilere sahip. Mısır gericiliği ve ABD, Mısır halkının kazanımlarını Mübarek'in partisi ve Müslüman Kardeşler arasında kurulacak bir ortaklığa doğru yönlendirmeye çalışıyorlar. Mısır halkının bu duruma razı olup olmayacağını gelecek günler gösterecek.

Tunus ve ardından Mısır'da başlayan olaylar Arap dünyasının diğer ülkelerinde de sarsıntılara yol açıyor. Yemen'de devlet başkanı Salih'in iktidarı sallanıyor. Bahreyn'de ayaklanma Suudi gericiliğinin müdahalesi ile bastırılmak isteniyor. Libya söz konusu olduğunda "özgürlükten, diktatörlüğün yıkılmasından" dem vuran emperyalist güçler, Bahreyn ve Yemen söz konusu olduğunda sessizliğe bürünüyorlar. Bu güçler iki yüzlü, alçakça politikalarını tüm dünyanın gözü önünde büyük bir arsızlıkla sürdürüyorlar.

Domino etkisinin vurduğu diğer bir ülke ise Suriye. Uzun yıllardan beri diktatörlükle yönetilen bu ülkede halk özgürlük için büyük gösteriler yapmaya yöneldi. Ancak diktatörlüğün buna yanıtı şiddetle karşılık vermek oldu. Şimdilerde halka reform sözleri veriliyor ve eski rejim ufak tefek rötuşlarla devam ettirilmek isteniyor. Bütün bu gelişmeler Ortadoğu ve Mağrip'te statükonun ciddi bir biçimde sarsılmakta olduğunu açık bir biçimde ortaya koyuyor. Emperyalistler gelişmeleri kontrol altına almak ve bölgede kendi egemenliklerini ve statükolarını yenilemek istiyorlar. Halklar ise bağımsızlık ve demokrasi talep ediyorlar ve bunun için mücadele ediyorlar.

Bütün bu hareketler içinde Tunus'daki gelişmeler diğerlerinden ayrılıyor. Bunun nedeni ise hareketin daha örgütlü olması, Tunus'ta bir işçi partisinin bulunması. Yıllardır illegalitedeki Tunus İşçileri Komünist Partisi şu günlerde legalleşti ve devrimin kazanımlarının genişletilmesi için Tunus halkının mücadelesini daha ileriye taşımaya çalışıyor. Bazı çeşitli çevreler dincilerin etkili olduğunu söyleyip Tunus devrimini küçümsemeye çalışıyorlar. Oysa bu çevrelerin ileri sürdüklerinin aksine, belirli bir tabanlarının bulunmasına karşın, dinci partiler Tunus'ta gelişmelere yön verecek bir güce sahip değiller.

Liberal dinci Gannuşi ve partisi, ancak eski rejimin kalıntıları ile işbirliğini kabul etmesi durumunda bazı mevzileri tutabilir. Ama bu durum aynı zamanda onların Tunus halkı karşısında prestij ve güç kaybetmeleri anlamına gelir. Gannuşi'nin şimdilik bu yönde bir eğilime sahip olmadığı biliniyor. Bütün bu ayaklanma ve devrimlerin ortaya koyduğu temel bir gerçek ise şu; işçi ve emekçi halk kendi birleşmiş örgütüne, partisine sahip olduğu oranda hareket üzerinde etkili olabiliyor. Ancak ısrarla ve istikrarlı bir biçimde günlük hareketin içinde olan partiler hareket kabardığında onun içinde etkili bir konum tutabiliyorlar. Açıkçası olağan zamanlarda suyun üzerine yazı yazmak gibi görünen çalışmaların, halk hareketi ileri doğru bir hamle yaptığında ne kadar değerli ve zorunlu olduğu açığa çıkıyor ve eski bir halk deyimi ile ifade edecek olursak, tarlada izi olmayanın harmanda yüzü olmuyor! Tunus bu durumun son örneği olarak orta yerde duruyor. Halklar kuşkusuz daha son sözlerini söylemediler ve bu sözü söyleme konusunda da kararlılar.

Nisan / 2011